

Byutredninger 2025

Teamsmøte for partene i byvekstvtaleområdene Oslo, Bergen, Trondheim og Nord-Jæren
9.sept. 2024

Statens vegvesen

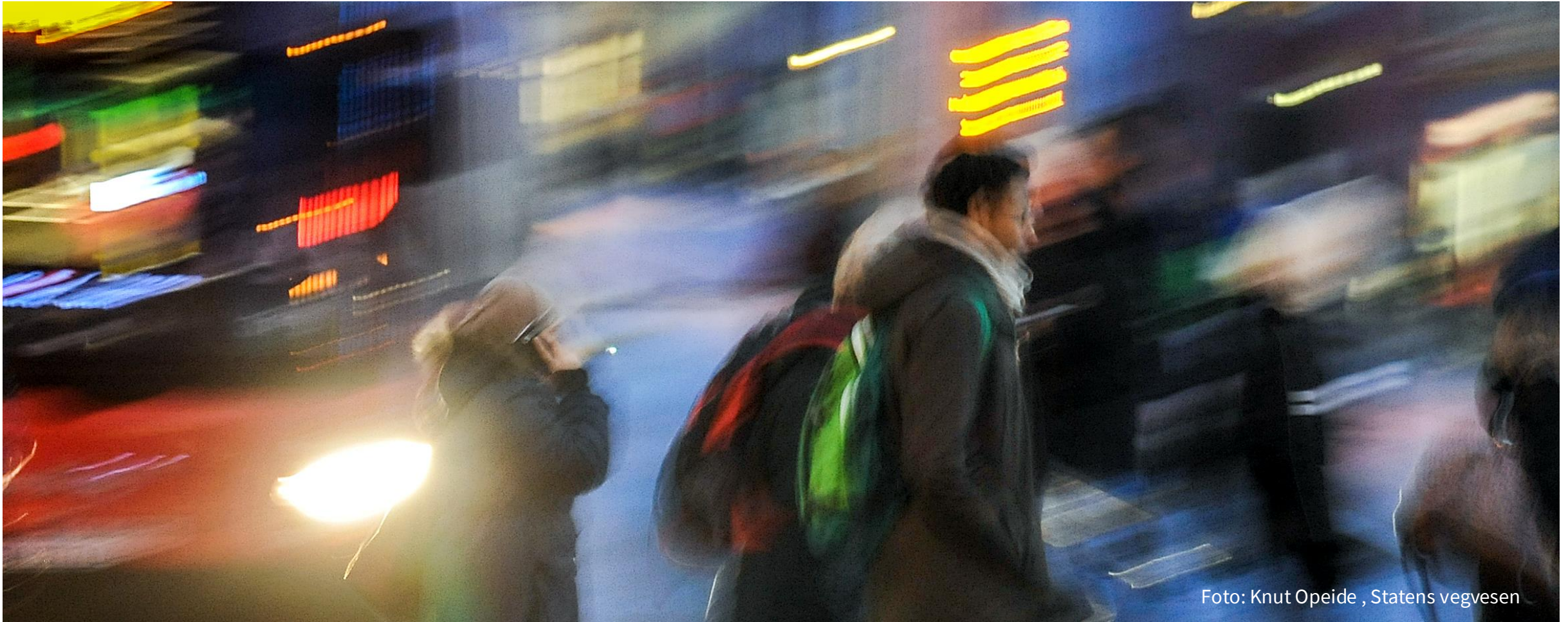

Foto: Knut Opeide , Statens vegvesen

Hensikt med møte og agenda

Hensikt med møtet

- Å orientere om oppdraget
- Å gi info før leveranse til SD slik at vi kan få innspill til prosjektplanen

Agenda

1. Velkommen
2. Presentasjon av oppdraget og forslag til gjennomføring
3. Kommentarer fra hvert byområde:
  1. Innspill til organisering og plan for utredningsarbeidet?!
  2. Hvordan sikre gode prosesser lokalt for å få et felles eierskap til byutredningene?
4. Videre tidsplan og prosess

Foto: Knut Opeide, Statens vegvesen

Prosess for innspill etter dette møtet

- Presentasjonen blir sendt ut etter møtet
- Frist for innspill er 15.september

Byutredninger og reforhandling av byvekstavtale

Byutredninger er en areal- og transportutredning som viser hvordan folk vil reise i et gitt byområde i et prognoseår

- Viser hvordan bedre kollektivtrafikk, sykkelfelt, bomtakster, parkeringsreguleringer, hvor vi bosetter oss og arbeider vil påvirke hvordan vi reiser
- Viser hva som skal til for å nå nullvekstmålet
- Er et kunnskapsgrunnlag om hvor mye de ulike virkemidlene bidrar til nullvekstmålet

Reforhandling av byvekstavtaler

- Forhandlinger om hvilke virkemidler som skal inn i byvekstavtalen for å nå nullvekstmålet
- Byutredningene 2025 er kunnskapsgrunnlag

Oppdatering av det faglige grunnlaget til kommende forhandlinger om byvekstavtaler

Bakgrunn

- Det skal som hovedregel foreligge forenklede byutredninger før staten inviterer til forhandlinger eller reforhandlinger av bva
- Behov for å oppdatere byutredningene fordi
  - endringer i framskrivninger og prognoser
  - tilpasse arbeidet med byvekstavtalene til de økonomiske rammene og føringene om virkemiddelbruk

Beskrivelse av oppdraget

- Statens vegvesen skal lede arbeidet med forenklede byutredninger i samarbeid med Jernbanedirektoratet, statsforvalterne og lokale myndigheter
- Arbeidet skal resultere i et oppdatert og omforent faglig grunnlag for kommende reforhandlinger av byvekstavtalene
- Utredningene skal vise hvordan det enkelte byområdet kan nå nullvekstmålet gjennom ulike virkemiddelpakker og belyse hvordan bompenggeordningene i byområdene kan innrettes mer treffsikkert for å nå nullvekstmålet
- Beregnings- og analysearbeidet ledes av Statens vegvesen. Partene stiller med nødvendig datagrunnlag og ressurser til arbeidet. Det forutsettes spesielt at kommunene bidrar aktivt i arbeidet med arealdataverkøyet (ADV)
- De fire største byområdene
- Ta utgangspunkt i tidligere utredninger og analyser for byområdene, som suppleres med oppdaterte beregninger og vurderinger
- Vurdere ambisjonsnivået for utredningene ut fra lokale behov og forhold
- Felles metode bør legges til grunn, slik at det kan gjøres vurderinger også på tvers av byområdene
- Enkle samfunnsøkonomiske analyser om mulig, eventuelt supplert med kvalitative vurderinger
- Statens vegvesen oversender en overordnet prosjektplan til Samferdselsdepartementet innen 30.09.2024. Prosjektplanen skal inneholde en tidsplan for leveranse i løpet av 2025
- Utredningene skal presenteres i rapporter for de enkelte byområdene samt i en samlerapport

Mye likt som byutredninger 2017

- Vurdering av mer treffsikre bompenger
- Arealbruk

Foto: Knut Opeide, Statens vegvesen

Forenklete byutredninger - Omforent faglig grunnlag

Statens vegvesen

Forenklet

- Vi oppfatter dette som et signal å ikke gjøre dette for omfattende slik at det forsinkes prosessen med reforhandlinger
- Omfattende arbeid som skal danne et viktig grunnlag, noe som innebærer at vi må
  - Se på hva vi kan bruke av eksisterende kunnskap/analyser
  - Se på organiseringen og involveringen om det er mulig å forenkle
  - Bruke kunnskapen og ta utgangspunkt i prosessen fra forrige gang

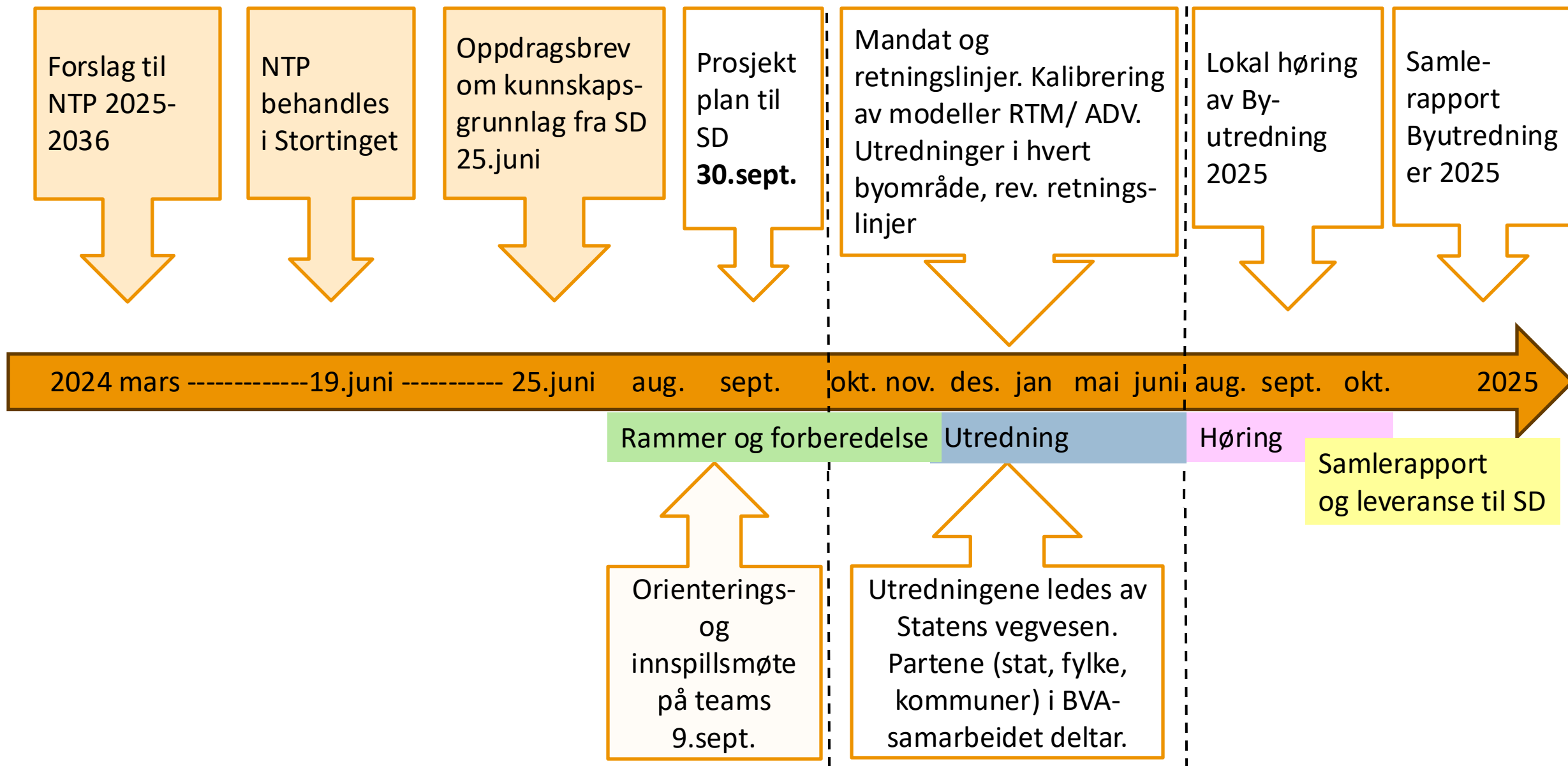
Omforent

- NTP 2025-2036: Forenklet finansiering - lokalt ansvar for måloppnåelse.
- Viktig med felles eierskap til kunnskapsgrunnlaget
- Faglig utredning. Byutredningen skal være et kunnskapsgrunnlag for reforhandlinger, ikke en anbefaling av tiltak.
- Viktig med god involvering og samarbeid underveis

Foto: Knut Opeide, Statens vegvesen

Mulig tidslinje og prosess for Byutredninger 2025

Organisering av arbeidet med byutredninger 2025 i utredningsfasen

Statens vegvesen

— Styringslinjer i Statens vegvesen

— Informasjon, involvering og innspill.

Samferdselsdepartementet

Statens vegvesen

Prosjekteier: Vegdirektoratet

Prosjektleder: Transport og samfunn

- Statens vegvesen leder arbeidet med byutredninger 2025
- Styringsmøte byvekst er øverste beslutningsnivå i SVV
- Vedtar organisering, prosjektplan, mandat, m.m.
- Vurderer ambisjonsnivået (lokale behov og forhold).

Lokal styringsgruppe byvekst

i hvert byområde

Lokal adm. gruppe byvekst

i hvert byområde

- Informeres og involveres underveis
- Lokal høring

Statlig samordningsgruppe

Statlig faggruppe metode

- Samordning på tvers av statlige parter
- Innspill til styrende dokumenter, felles modell- og metodearbeid, m.m.

Statens vegvesen
Jernbanedirektoratet
Statsforvalter
Kommunal-
og distrikts
departementet (KDD)

Saker koordineres og
løftes i linja

Byutredning
Bergens-området
Lokal gruppe

Byutredning
Nord-Jæren
Lokal gruppe

Byutredning
Oslo-området
Lokal gruppe

Byutredning
Trondheims-området
Lokal gruppe

Statens vegvesen
Jernbanedirektoratet
Statsforvalter
Fylkeskommunen
Kommunene
Sekretariatet

- Lokal gruppe ledes av Statens vegvesen som gjennomfører lokal utredning i hvert byområde.
- Sørger for lokal informasjon, involvering og forankring.

For Nord-Jæren, Bergens-, Trondheims- og Osloområdet

- NTP utredningsoppdraget, januar 2023 (Lenke til svar på utredningsoppdrag til Nasjonal transportplan 2025-2036: [utredningsrapport-endelig-l2254365.pdf \(regjeringen.no\)](https://www.regjeringen.no/asset-dokument/utredningsrapport-endelig-l2254365.pdf))
- NTP prioriteringsoppdraget, mars 2023: Transportvirksomhetenes forslag til prioriteringer innenfor Byområdene
- NTP svar på oppdrag med frist 3. oktober 2023: Tverrsektorielle analyser – fire byområder og effektiv prising av transportmidler i byområder
- Byutredninger Trinn 1 og 2 (2017 og 2018) på Nord-Jæren, Bergen og Trondheim. KVVU Oslo-Navet for Oslo
- Reisevaneundersøkelsen RVU for 2023
- Årsrapport for byvekstavtalene for hhv Nord-Jæren, Bergen, Trondheim og Oslo for 2023
- Byindeksen
- Regionale planer
- Kommuneplanens arealdel

Nord-Jæren: Oppdatering av grunnlag for byutredning Nord-Jæren

ADV-arbeid er i tidlig fase

Bergen: Oppdatering av grunnlag for byutredning Bergen

ADV er ikke startet for Bergen

Oslo: Rapport utarbeidet av Norconsult i 2023 (arealanalyser, analyse av et utvalg virkemidler, fordelingsmessige konsekvenser, lavutslipp).

Riksveiene i Oslo-området Strategi for utvikling og forvaltning av eksisterende riksveinett 2023

ADV

Sekretariatets kunnskapsgrunnlag til reforhandlingene (omtale av mulige prosjekter, samt noen vurderinger av takst)

Nye beregninger vil gjennomføres våren 2024 i forbindelse med reforhandlingene

Parallell prosess: Faglig grunnlag for revidert bompengepakke Bompengeutredning for Osloområdet

Trondheim: ADV - Referansebane med gjeldende KPA (2012-2024) og med foreslått KPA (2022-2034)

Parallell prosess: Bompengeutredning for Trondheimsområdet

Statens vegvesen

Byutredningene 2025 Prosjektplan

Statens vegvesen

Byutredningene 2025 Mandat

|

Statens vegvesen

Byutredningene 2025 Retningslinjer

Statens vegvesen

Byutredningene 2025 Prosjektplan

1	Innholdsfortegnelse.....	2
2	Innledning	3
3	Oppdraget	3
4	Organisering	3
4.1	Statlig samordningsgruppe.....	4
4.2	Statlig faggruppe metode	4
4.3	Lokal gruppe	4
4.3.1	Kontaktpersoner for de ulike byområdene.....	4
4.4	Ressursbruk	4
4.5	Involvering	4
5	Andre utredninger	4
6	Virkemiddelpakker	5
7	Metoder og verktøy	6
7.1	Transportmodeller.....	6
7.2	Arealdataverktøy(ADV).....	6
7.3	Grunnlagsdata.....	6
7.4	Retningslinjer	7
8	Tidsplan	7

Byutredninger 2025 | Ulike rapporter

En rapport for hvert byområde

Samlerapport

Byutredninger 2025 | Virkemiddelpakker – eksempel fra 2017

Statens vegvesen

- Virkemiddelpakken er kombinasjoner av virkemiddelbruk innenfor areal og transporttilbud og kostnader for bil/kollektiv og transporttilbud for sykkel og gange
- Virkemiddelpakkene vil være felles for byområdene
  - «Nivellering» av styrke på tiltak vil være forskjellig i hvert byområde⁶
- Det må tilstrebes enighet om virkemiddelpakkene det skal analyseres på
- Resultatene tolkes i et fellesskap lokalt
  - Erfaring fra siste gang, mange «looper» på tiltakspakkene...transportmodellen er en god samtalepartner

	Pakke 1: Hovedvekt gang/sykkel	Pakke 2: Vekt på bilregulerende tiltak	Pakke 3: Kombinasjon av 1 og 2	Pakke 4: Fortetting i kombinasjon med pakke 3
Areal¹	I tråd med gjeldende planer (kommuneplanens arealdel (KAD)/regional ATP), skalert til SSB-framskrivning			Sterk fortetting (KAD+)
Transportinfrastruktur				
Rutenett kollektiv	Rutenett tilpasset arealutvikling/KAD			Rutenett tilpasset KAD+
Veg- og baneinfrastruktur	KVU anbefalt konsept og dagens referanse i NTP-beregningene (2018–2029) (jf. mandatene)			
Sammenhengende sykkelvegnett	Perfekt/vesentlig bedre (100%)	Som i dag	Middels (60–80%)	
Andre veg- og baneprosjekter				
Kollektivtransport				
Kollektivtakst	Lav	Høy	Middels	
Kollektivtilbud (frekvens)	Svært godt	Som i dag (framskrevet)		
Parkering				
Avgift(kostnad)	Som i dag	50% økte parkerings-avgifter	Middels	
Tilgjengelighet (måles indirekte i form av prising)	Som i dag	Dårlig (høy pris)		
Vegbetaling				
Rushtidsprising			Middels	
Vegprising	Nei	Ja		
Bompenger	Som i dag	Nei		
Resultat fra transportmodell (KjKm)	xx	xx	xx	xx
Avvik fra målsetting	xx	xx	xx	xx
Virkemidler som ikke fanges opp i transportmodellen				
Miljødifferensierte bompenger og lavutslippssoner ¹	Lav	Høy	Middels	
Trengsel og komfort – kollektivtransport				
Tilretteleggingstiltak for gående				
Holdningsskapende arbeid og mobilitetspåvirkning	Høy satsing			
(Teknologisk utvikling)	Håndteres felles (ev input fra Vd/Jbv)			
Annnet				
Kjtkm etter «andre» virkemidler	xx	xx	xx	xx
Avvik fra målsetting	xx	xx	xx	xx
Resultat med korrigerings¹	Nullvekst for persontransport med bil			

Transportmodellene | Stor verktøykasse - Metoder i byutredningen 2025

Oppdateres og videreutvikles gjennom det interne og det tverretatlige arbeidet.
Ny versjoner til arbeid høsten 2024/våren 2025

1

Nasjonal modell for godstransport

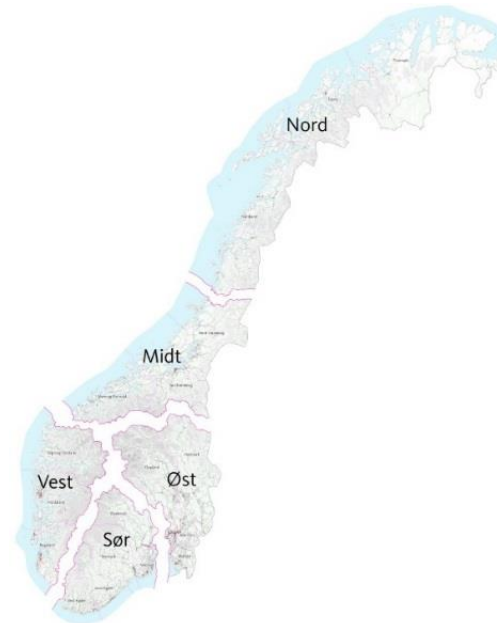
2

Nasjonal modell for personreiser
>70 km

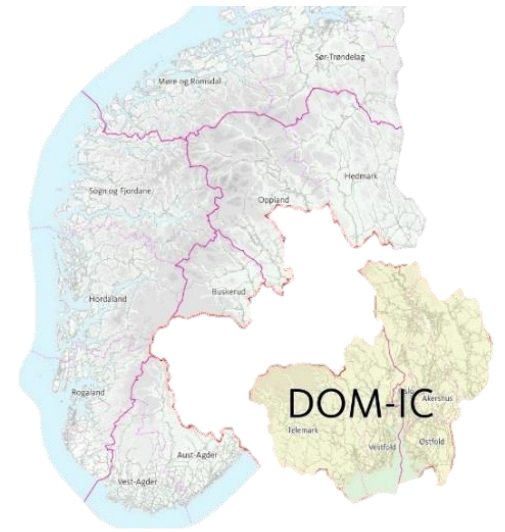
3

Regional modell for personreiser
<70 km

4

Regional modell-
delområdemodell for reiser
<70 km

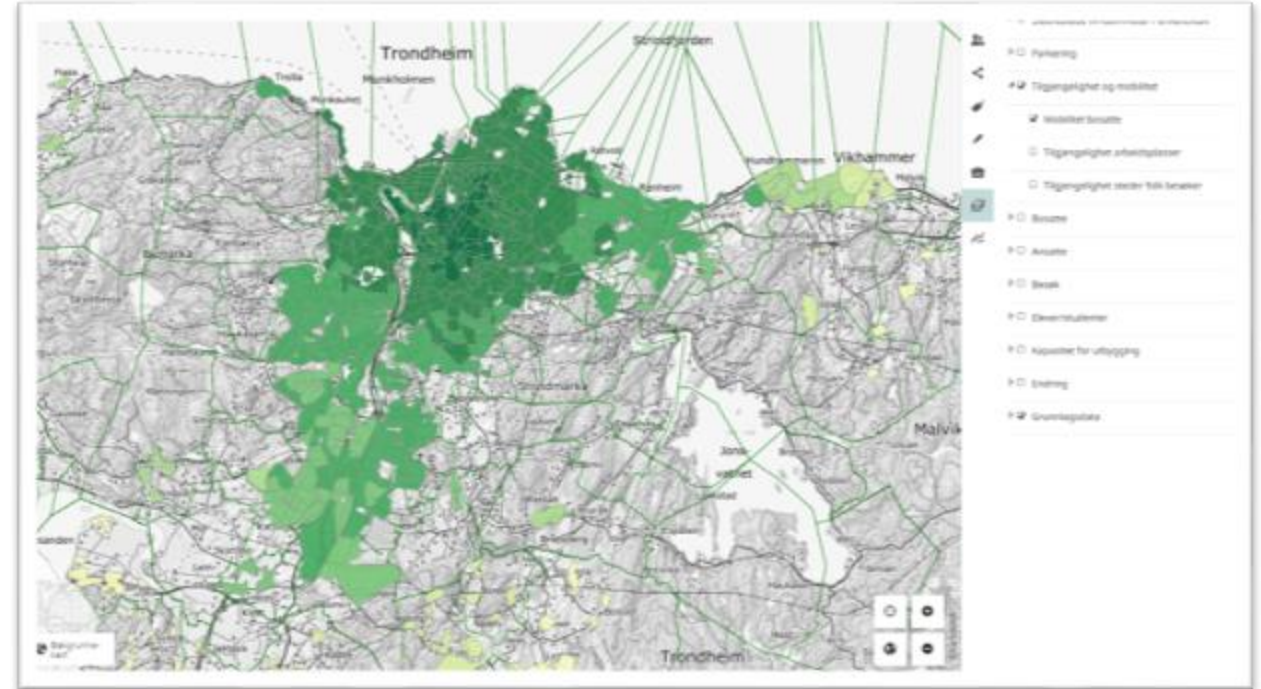

Transportmodellene | Verktøykassa utvides

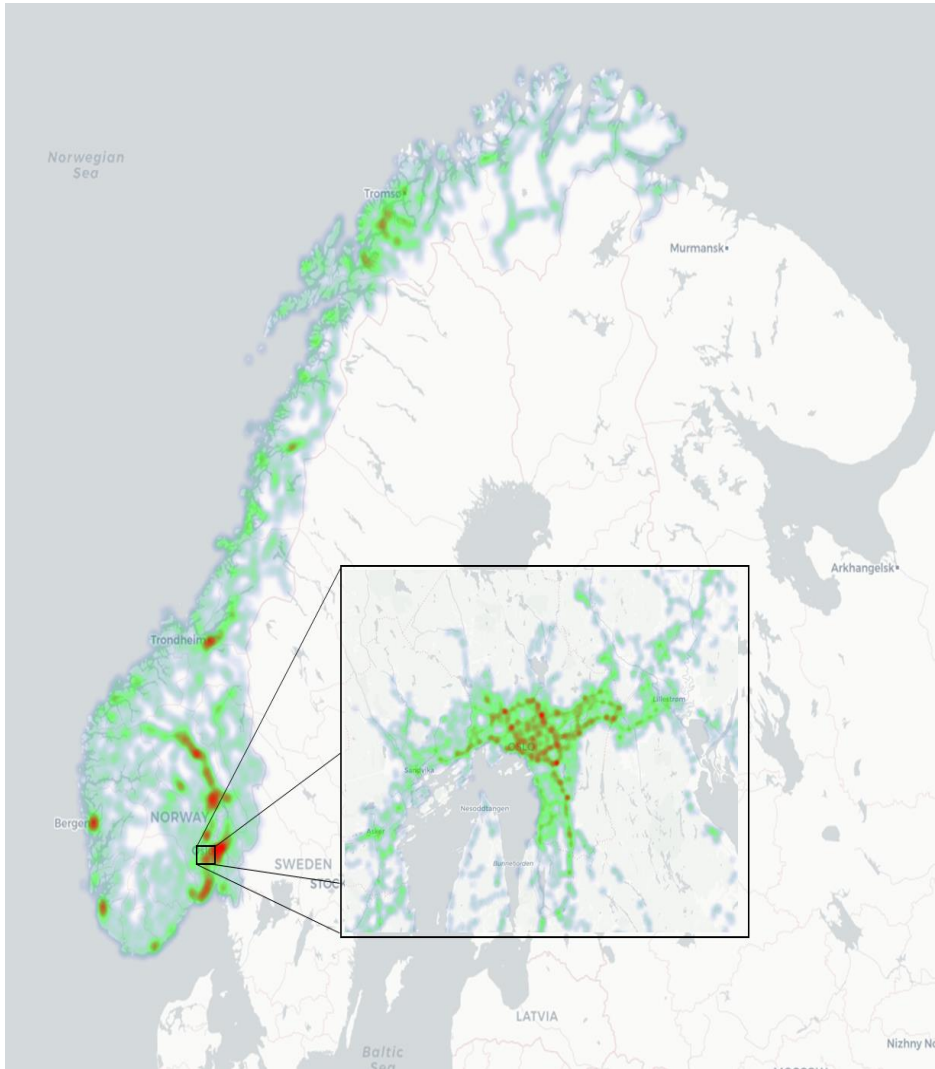

Statens vegvesen

- Arealdataverktøyet (ADV)
- Godt samarbeid på tvers for etablering av arealdataverktøyet
  - KS
  - Kommunal og distriksdepartementet
  - Statens vegvesen
  - Jernbanedirektoratet
  - Miljødirektoratet
- Et langsiktige samarbeid, med resultat et nytt analyseverktøy
- Integert med de regionale persontransport-modellene

Illustrasjon av arealdataverktøyet (ADV)

Bilde: Illustrasjon av Energimodellen

Energikart

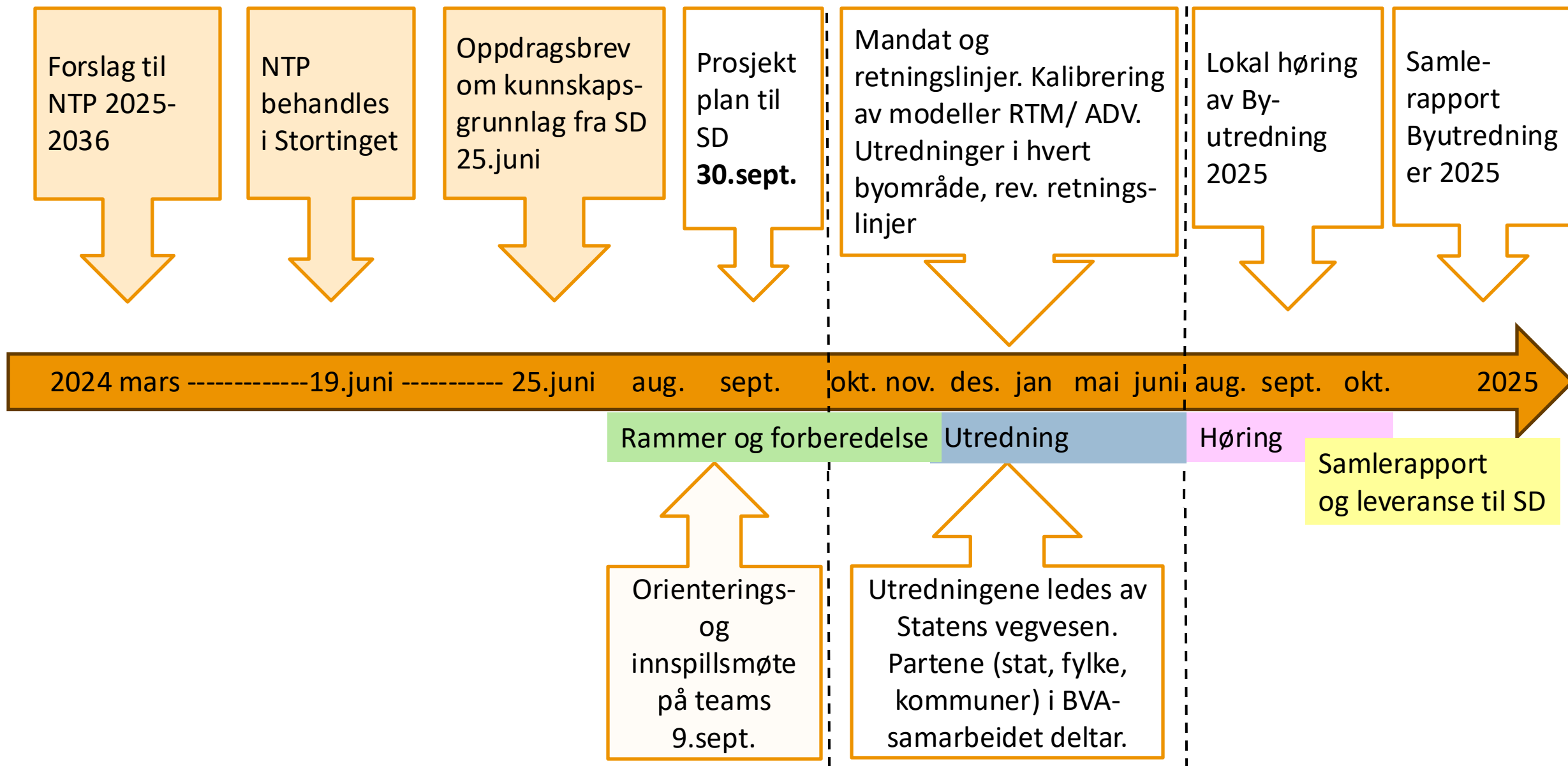
- Energimodeller på likt detaljnivå for alle transportmodi
- Visualisert på kartformat med mulighet for zooming ned på detaljert nivå.
- Basert på aktivitetsdata i form av trafikkmengder fra transportmodeller (RTM, NGM og NTM)
- Med prognoser for 2030 og 2050 (årstall avhengig av tilgjengelige transportmodellresultat)
- Resultater: Energiforbruk, drivstofforbruk (fossilt drivstoff, strøm, hydrogen), CO₂ og NO_x
- Resultat kan eksporteres for forhåndsdefinerte geografiske områder, f.eks. kommune, fylke, korridor osv.
- Tverrsektorielt datasamarbeid benytter energimodell opp mot bl.a. Entur applikasjonen

Tverrsektorielt datasamarbeid | Nytte for byutredningene

- Ambisjon til tverrsektorielt datasamarbeid:
«Tilrettelegge for bedre og mer effektive tjenester og beslutningsgrunnlag for innbyggerne, transportvirksomheter og øvrige beslutningstagere i samfunnet»

- *Etablerte våren 2024 «case Trondheim»*
  - *Vurderer ulike datakilder*
  - *Mål om å etablerer konsistent dataflyt fra primærkilde til konkret bruk*
  - *Prioriterer kollektivtrafikk (buss + tog)*

- *Tar kontakt mot Oslo/Akershus, Bergen, Nord-Jæren for skalering av «case Trondheim»*

Mulig tidslinje og prosess for Byutredninger 2025

Å gi info før leveranse til SD slik at vi kan få innspill til prosjektplanen

Kommentarer fra hvert byområde:

1. Innspill til organisering og plan for utredningsarbeidet?
2. Hvordan sikre gode prosesser lokalt for å få et felles eierskap til byutredningene?

Foto: Knut Opeide, Statens vegvesen

Innspill etter dette møtet

Innspill til organisering og plan for byutredninger 2025

- Presentasjonen blir sendt ut etter møtet
- Frist for innspill er 15.september